

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพลังใหม่

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากพรรคพลังใหม่เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ ว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพรรคพลังใหม่ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ได้มีมติเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๑ คน โดยมีนายประมวล บัวธรา เป็นหัวหน้าพรรค นายสุรชัย นวลเจริญ เป็นเลขาธิการพรรค สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า พรรคพลังใหม่ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคพลังใหม่มีจำนวนไม่ถึง ๑๐๐ คน และผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๑๓ ราย ไม่ได้เข้าประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อจำนวน ๕ ราย ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรค มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค เมื่อพรรคพลังใหม่ไม่ดำเนินการ มีเหตุที่จะยุบพรรคพลังใหม่ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพรรคพลังใหม่ไม่ทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบตามมาตรา ๓๕ และพรรคพลังใหม่ไม่ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๖๒ จึงมีเหตุอีก ๒ ข้อที่จะยุบพรรคพลังใหม่ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังใหม่ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายประศาสตร์ ศรีภัย รองหัวหน้าพรรคคนที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคพลั้งใหม่ ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ว่า ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคพลั้งใหม่

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๐ บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคพลังใหม่นั้น เห็นว่า เมื่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคพลังใหม่สมัยวิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึง ๑๐๐ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคพลังใหม่ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคพลังใหม่ได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และหัวหน้าพรรคพลังใหม่มีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ และพรรคพลังใหม่มีหน้าที่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ การที่พรรคพลังใหม่ส่งแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘)

โดยส่งเฉพาะแบบไม่ลงรายละเอียดให้นายทะเบียนในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ และพรรคพลังใหม่ ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง โดยไม่ส่งรายละเอียดต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับนายประศาสตร์ ศรีภัย รองหัวหน้าพรรคพลังใหม่ คนที่ ๑ รักษาการหัวหน้าพรรค ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคพลังใหม่แต่ประการใด และให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคพลังใหม่ตามคำขอของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ ดังนั้น จึงมีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ เกิดขึ้นกับพรรคพลังใหม่ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังใหม่

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ